

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelma 2014–2020

Täytäntöönpano 2014–2015

Toimintaohjelmasta

Toimintaohjelman tavoitteena on luoda kalataloudelle kilpailukykyinen toimintaympäristö, joka kannustaa ja mahdollistaa alan arvoketjun kestävä kasvun ja uudistumisen. Toimintaympäristön kehittämisessä korostuu kannustavan säätelyn kehittäminen sekä rohkeiden kokeilujen edistäminen. Ohjelman tavoitteena on myös varmistaa Suomen kalavarojen elinvoimaisuus ja monimuotoisuus erityisesti kalakantojen luontaista lisääntymistä edistämällä. Kalatalouden, vesienkäytön ja ympäristönsuojelun tavoitteiden yhteensovittamisella edistetään rakentavaa vuoropuhelua sekä luodaan edellytykset kestävälle kasvuille. Ohjelma edistää myös muita mereen liittyviä taloudellisia toimintoja ja ympäristön suojelua yhdenmety meripolitiikan puitteissa. Toimintaohjelman tuet kohdennetaan erityisesti kasvua ja uudistumista tukeviin toimiin kalataloudessa ja sinisen biotalouden alalla. Toimintaohjelma tukee osaltaan älykästä, kestävä ja osallistavaa kasvua tukevan Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamista.

Kansalliset strategiset päämäärät linkittyvät Euroopan unionin määrittelemiін rahaston painopisteisiin. Painopisteet ja niiden rahoituksen jakauma:

Painopistealue	EU (M€)	kansall. (M€)	Yhteensä (M€)
Kestävä kalastus	12,3	17,7	30,0
Kestävä vesiviljely	15,7	22,1	37,8
Tiedonkeruu ja valvonta	30,0	5,5	35,4
Paikallinen kehittäminen	4,4	5,0	9,4
Jalostus ja kauppa	5,5	7,0	12,5
Meripolitiikka	4,4	6,2	10,6
Tekninen apu	2,1	3,0	5,1
Yhteensä	74,4	66,5	140,9

Täytäntöönpano 2014–2015

Vuonna 2014 valmisteltiin toimintaohjelmaa ja siihen liittyvää kansallista lainsäädäntöä. Valtioneuvoston hyväksymä Suomen toimintaohjelma toimitettiin Euroopan komissioon 11.12.2014. Tiedonkeruu-hanke käynnistyi osana kansallista tiedonkeruuohjelmaa. Ohjelmakauden toimeenpanoon liittyviä tietojärjestelmiä (valvonta, sähköinen asiointi) kehitettiin.

Vuonna 2015, toimintaohjelman hyväksymisen (24.3.2015) jälkeen, pääpaino oli ohjelman käynnistämässä. Hallinnon taholta valmisteltiin mm. hankkeiden valintaperusteet, hallintoviranomaisen välittävälle elimille suunnatut ohjeet, kalatalouden toimintaryhmien valinta (Manner-Suomi, yhdeksän toimintaryhmää), teknisen tuen ja valvontarahan käyttösuunnitelmat, valtioneuvoston asetuksen laadinta

ja voimaansaattaminen, hakulomakkeiden ja arviointilomakkeiden laadinta, tukipäätösmalli sekä otettiin käyttöön tukien sähköinen haku.

Täytäntöönpanokaudella suunniteltiin myös monivuotisia innovaatio-ohjelmia. Ohjelmien kautta on tavoitteena ratkoa elinkeinon keskeisiä haasteita verkostomaista toimintatapaa hyödyntäen. Innovaatio-ohjelmien valmistelua on tehty mm. työpajatyypisesti, jolloin valmisteluun on osallistunut laajasti sidosryhmiä.

Osana tiedottamisen ja verkostoitumisen sekä hyvien käytäntöjen levittämistä, käynnistettiin meri- ja kalatalousverkoston toiminta omana hankkeenaan osana maaseutuviraston maaseutuverkostoyksikköä.

Vuonna 2015 tehtiin tukipäätöksiä painopisteistä 1, 2, 3 ja 5 sekä teknisestä tuesta. Hankkeiden tukikelpoiset kokonaiskustannukset olivat yhteensä noin 25 miljoonaa euroa. Toimintaohjelman rahoitusta hankkeisiin sidottiin noin 16 miljoonaa euroa. Suurimmat yksittäiset hankkeet olivat kiertovesilaitos (Fifax Oy, painopiste 2, kestävä vesiviljely) Ahvenanmaalla sekä Kasnäsin kalajauhotehdas (Salmonfarm Oy, painopiste 3, jalostus ja markkinointi). Ahvenanmaan kiertovesilaitosinvestointi on kalankasvatuksen kiertovesimenetelmän kehittymisen kannalta erittäin merkittävä investointi. Kiertovesiviljelyssä pyritään mahdollisimman lähellä suljettua systeemiä, hyödyntäen tuotannossa nykyaikaista teknologiaa siten, että laitoksen ulkoiset ravinnepäästöt ovat hyvin alhaiset. Kasnäsin kalajauhotehdas on erittäin merkittävä koko elinkeinon kannalta; kalajauhotehtaan dioksiinin poistoon tarkoitettu linjasto mahdollistaa mm. itämerirehun valmistamisen silakasta ja kilohailista erityisesti merialueen kalankasvatuksessa käytettäväksi. Itämerirehu kierrättää Itämeren omia ravinteita, jolloin systeemin ulkopuolelta tulevia, rehevöittäviä ravinteita ei systeemin tule kuin merkityksettömän pieniä määriä.

Painopisteen 1 kautta tuettiin yksi pienehkö satamahanke Porvoossa.

Yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) täytäntöönpanon (painopiste 3) osalta vahvistettiin valvonnan edellytyksiä vastaamaan EU:n valvonnalle asettamia vaatimuksia. Keskeiset YKP:n valvontaviranomaiset ovat Varsinais-Suomen ELY -keskus, merivalvontaa harjoittava ja kalastuksenseurantakeskuksesta vastaava Rajavartiolaitos, kalastustuotteiden jäljitettävyyden valvontaa ohjaava Evira sekä YKP:n vastaisista rikkomuksista seuraamuksia antava Maaseutuvirasto. Kalastuksen valvonnan tietojärjestelmien kehittäminen ja tietojärjestelmien jatkuvuuden hallinta -projekti ja järjestelmän uudistamistyö sekä valvonnan toimeenpanon henkilöresurssien vahvistaminen mahdollistavat YKP:n tehokkaan toimeenpanon ja sen että Suomi kykenee täyttämään YKP:n vaatimukset.